NUMMER 2
HÖST/VINTER 2023

ÅLANDS BANKING

EN TIDNING FRÅN
ÅLANDSBANKEN

"Antingen ser man krisen som ett hot vi måste värja oss mot eller som en möjlighet för människor att komma samman."
MATHIAS WIKSTRÖM, DOCONOMY

INNOVATION
Kommersiellt elflyg på startbanan

FÖR FRISKARE HAV
Vindkraft hem för undervattensodlingar

INVESTERA I KONST
Vad styr konstvärldens marknader?

GUIDE
Vägen till styrelseuppdraget
SIDAN 20

ÅLAND INDEX

Världssuccén som får oss att shoppa smartare

ÅLANDSBANKEN

Ålandsbanken Vindkraft – ansvarsfull avkastning

Finlands första specialplaceringsfond som investerar i vindkraft. Placeringsobjekten är vindkraftsparker i Finland och övriga Norden.

- Placerar huvudsakligen i byggnadsklara eller färdigbyggda vindkraftsparker
- Fondens investeringar ökar självförsörjning av elproduktion
- Genom att investera i vindkraft kan du främja Finlands övergång till ett klimatneutralt samhälle.
- Teckning och inlösen två gånger per år.

Läs mer på **alandsbanken.fi/sv.**

* Fonden förvaltas av Ålandsbanken Fondbolag Ab. Ytterligare information på svenska, inklusive faktablad och fondprospekt, hittar du kostnadsfritt på Ålandsbankens webbplats www.alandsbanken.fi/sv samt på Ålandsbankens kontor. Notera att alla investeringar i fonder innebär en risk. Värdet på en fond, och den avkastning som genereras, kan både öka och minska i värde och en investerare kan förlora hela eller delar av det insatta kapitalet.

Vi går vår egen väg

ÅLANDSBANKEN

Anne-Maria Salonius
Chef Ålandsbanken Finland

LEDARE

Alla kan vi bidra till att minska koldioxidavtrycket

DEN SENASTE TIDENS händelser har gjort klimatförändringarna ännu mer påtagliga. Exceptionella väderfenomen är närmare oss alla än någonsin tidigare och kan inte längre ignoreras. När man diskuterar detta ämne sägs det ofta att ungdomar är vårt hopp. Det tror jag också, men det är upp till oss äldre att göra detta hopp möjligt. Att motverka klimatförändringarna är inget vi kan delegera till andra utan vi måste alla dra vårt strå till stacken, både som privatpersoner och företag. På Ålandsbanken har vi en tydlig hållbarhetsstrategi och mål som vi strävar mot.

I den här tidningen kan du läsa om Åland Index, kalkylatorn för koldioxidavtryck som Ålandsbanken har tagit fram tillsammans med samarbetspartners. Ett företags idé kan bli en global standard när rätt personer utvecklar och för idén framåt – det är jag särskilt stolt över.

Hur gör man då som privatperson? Jag valde att fylla i en livsstilstest på Sitras webbplats. Enligt den är mitt personliga koldioxidavtryck 10 307 kg CO_2 per år, vilket är nästan 11% över det finska genomsnittet och fortfarande långt ifrån det som behövs för att vi ska nå 2030-målen. Jag jobbar nu på att minska mitt koldioxidavtryck. Jag trodde att jag levde mer måttligt, men det här var återigen en väckarklocka. Vad har jag då redan gjort? Jag har minskat antalet flygresor, jag kör en elbil och försöker köra mindre, jag promenerar till jobbet, jag äter huvudsakligen vegetariskt. Men det finns fortfarande saker att göra som att exempelvis återvinna mer när det gäller kläder. Vad är ditt koldioxidavtryck och ditt mål?

”Att motverka klimatförändringarna är inget vi kan delegera till andra utan vi måste alla dra vårt strå till stacken, både som privatpersoner och företag.”

ANNE-MARIA SALONIUS
Chef Ålandsbanken Finland

FAKTA

Ålandsbanken i siffror

8 637 m€
i aktivt förvaltat kapital 2022.

4,4 m€
har Östersjöprojektet stöttat miljöprojekt med sedan 1997.

År 2035
ska Ålandsbanken ha blivit klimatneutral.

Åland Index
har blivit en internationell standard för hur man mäter klimatavtrycket från privatkonsumtion.

Utsedd till bästa Private banking-aktör i Finland 2021 och 2022.

1 Ålandsbanken Private banking 2021 Finland — KANTAR | PROSPERA

1 Ålandsbanken Private banking 2022 Finland — KANTAR | PROSPERA

REDAKTION

Ålandsbanking utges av Ålandsbanken, Bulevarden 7, 00120 Helsingfors.

Chefredaktör Jenny Ruda
E-post jenny.ruda@alandsbanken.fi
Ansvarig utgivare Anne-Maria Salonius
Redaktionell produktion Birdh
Art direction 25AH
Omslagsfoto Dan Lepp
Tryck Grano Oy på miljövänligt papper.

Kontakta Ålandsbanken
Helsingfors 0204 293 600
Tammerfors 0204 293 200
Vasa 0204 293 300
Åbo 0204 293 100
Pargas 0204 293 150
Uleåborg 0204 29 011
www.alandsbanken.fi/sv/

FSC MIX Paper FSC® C023277
SVANENMÄRKT Trycksak 3041 0001

Nummer 2
Höst/vinter 2023

REPORTAGE

DOCONOMY OCH ÅLAND INDEX
Historien bakom Åland Index, den smarta idén som kan få 800 miljoner bankkunder att ta smartare köpbeslut.

38 Q&A, MIKKO KOSKINEN

”Jag tror inte på förebilder. Jag tycker att människor ska inspireras av vad andra gör, men inte ha någon som förebild.”

6 I KORTHET

SIGNALER
Om den svaga svenska kronan, ny ansökningsomgång för Östersjöprojektet, och hur du gör för att bli svårlurad.

9 INNOVATION

SNART ÄR 6G HÄR
I nästa generations mobila kommunikation fortsätter gränserna mellan den fysiska och digitala världen att suddas ut.

10 ÖSTERSJÖPROJEKTET

GIPSSPRIDNING PÅ ÅKRAR
Åländska åkrar färgas vita för miljön. Gipsspridning kan minska utsläppen från jordbruket och skapa friskare hav.

18 ELEKTRIFIERING

ELFLYG DRÖM ELLER VERKLIGHET?
Norden har tätposition i kapplöppningen om elflyg på bred front. Redan 2026 väntas de första kommersiella rutterna öppnas.

COACHEN

SÅ BLIR DU STYRELSEPROFFS
Nyfiken på om ett styrelseuppdrag är rätt för dig? Och hur gör man för att hamna i bolagens blickfång? Två experter tipsar.

20

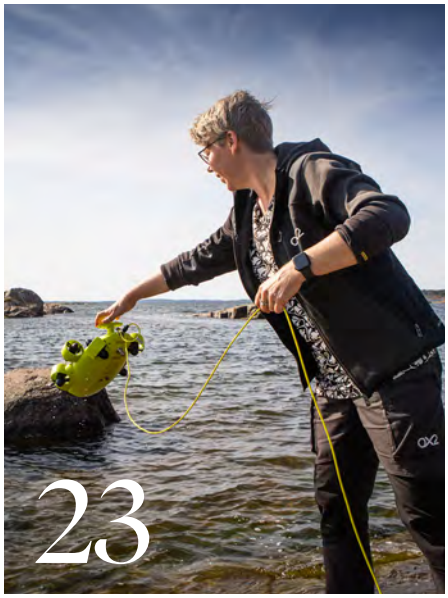

23

ÖSTERSJÖPROJEKTET

ODLING UNDER YTAN
Vid vindkraftverk i havet utvecklas metoder för att skapa gynsamma miljöer för alger och musslor.

30 FAMILJ OCH JURIDIK

TA MAKTEN ÖVER DIN FRAMTID
Med en intressebevakningsfullmakt bestämmer du vad som ska hända när du själv inte längre kan ta beslut.

Alltid i Ålandsbanking

32 MARKNADSKRÖNIKA, NIKLAS WELLFELT

36 TIPS OCH NYHETER FRÅN ÅLANDSBANKEN

38 Q&A, MIKKO KOSKINEN

Innehållet i denna trycksak utgör allmän information och inte finansiell rådgivning till enskild person. Även om Ålandsbanken har strävat efter att verifiera informationen kan det inte garanteras att denna i alla avseenden är korrekt, fullständig eller rättvisande. Informationen tar inte hänsyn till enskild persons specifika ekonomiska eller skattemässiga situation. Finansiell rådgivning bör sökas från kvalificerad rådgivare innan någon konkret transaktion genomförs eller handling vidtas. Alla prognoser är förenade med osäkerhet och det faktiska utfallet kan bli ett annat än prognosen. Värdet på finansiella instrument kan variera och reduceras och för vissa även bli negativt. Ålandsbanken friskriver sig från ansvar för samtliga skador och förluster, såväl direkta som indirekta, som kan uppstå i anledning av informationen. Informationen är skyddad av upphovsrätt och får inte utan Ålandsbankens tillstånd kopieras, distribueras eller publiceras. Tvister i anledning av informationen ska prövas enligt finsk rätt av finsk domstol exklusivt.

TIPS

UTBLICK
Från japandi-trend och Swiftonomics till Goldbergvariationer och topp tre filmer om finanskrisen.

34

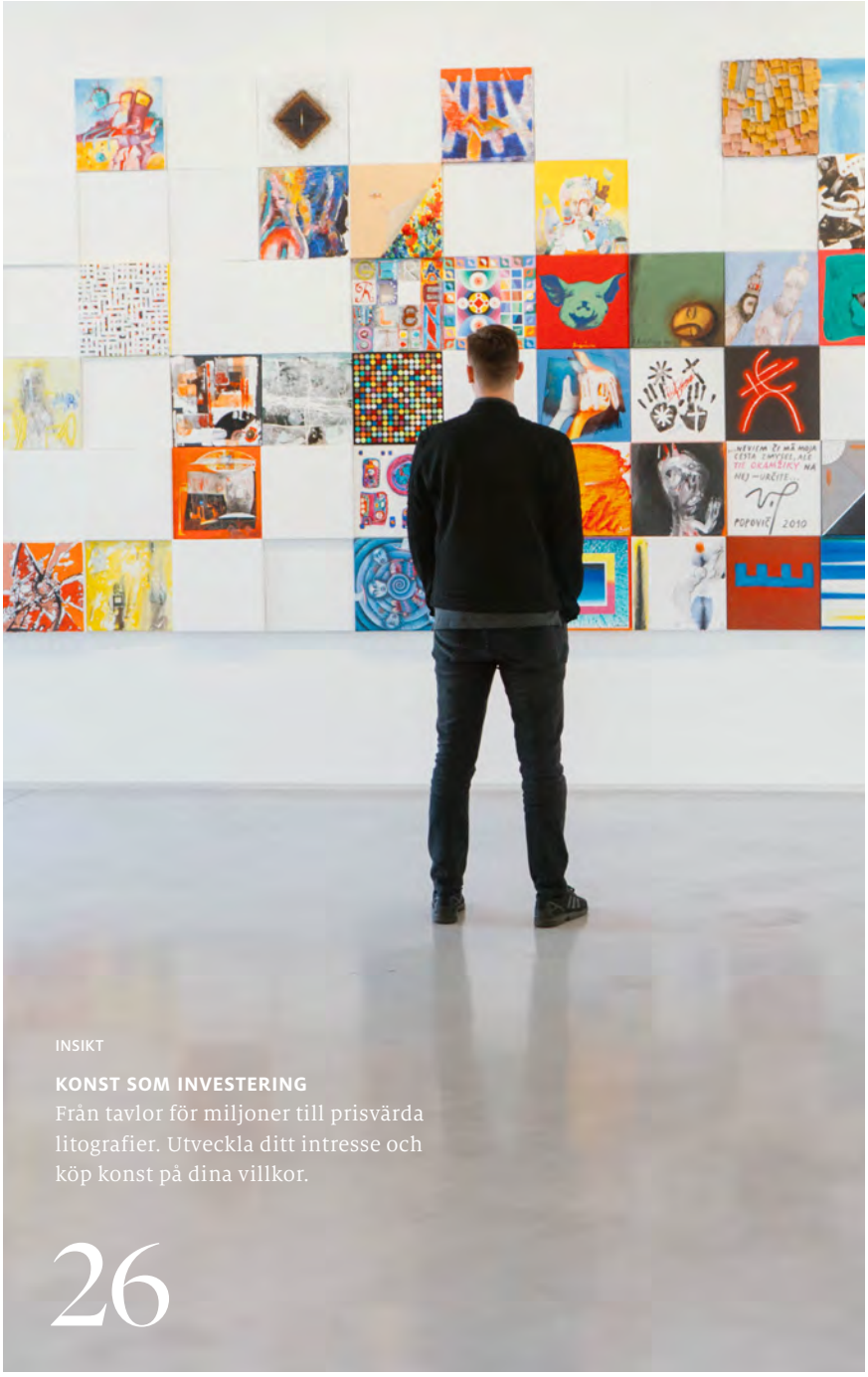

INSIKT

KONST SOM INVESTERING
Från tavlor för miljoner till prisvärda litografier. Utveckla ditt intresse och köp konst på dina villkor.

26

FOTO: UNSPLASH/MARTIN PECHY

TIDENS TECKEN

VAD ÄR ORSAKEN TILL DEN SVAGA KRONKURSEN?

RIKSBANKEN HAR UNDER LÅNG TID varit otydlig i kommunikationen kring hur de ser på den svenska kronan. När inflationen låg under Riksbankens mål på två procent uttryckte de att kronan gärna fick bli svagare för att på så sätt få upp importpriserna och därmed stimulera inflationen. Nu är situationen den omvända med en för hög inflation. Jag menar att det har skapat osäkerhet på marknaden till Riksbankens inställning till kronkursen.

FINNS ANDRA FÖRKLARINGAR?
– En del utländska investerare menar att den svenska fastighetssektorn pressas av Riksbankens räntehöjningar, vilket riskerar leda till en fastighetskris och recession. Utländska investerare undviker därför svenska tillgångar vilket ytterligare pressar kronkursen.

ÄR KRONAN UNDERVÄRDERAD?
– Jämför man den svenska ekonomins utveckling med den europeiska de senaste sex åren tycker jag inte det motiverar den försvagning av kronan vi sett. Vi har starka statsfinanser, låg arbetslöshet, bytesbalansöverskott och hygglig tillväxt. Allt annat än en förstärkning av kronan under 2024 vore anmärkningsvärt.

NIKLAS WELLFELT
Chefsstrateg,
Ålandsbanken Fondbolag

”Ganska snart förväntar vi oss att alla produkter och tjänster vi använder har lite intelligens inbakad.”

Sam Altman, vd på OpenAI som ligger bakom ChatGPT.

SÅ JÄMSTÄLLDA ÄR STYRELSERNA I NORDEN

ANDELEN KVINNOR i bolagens styrelser är större i Norden än i EU som helhet. Siffrorna påverkas av att Island och Norge har lagstiftad kvotering.

Källa: Nordic Statistics Database

Kvinnor i större bolagsstyrelser (procent)

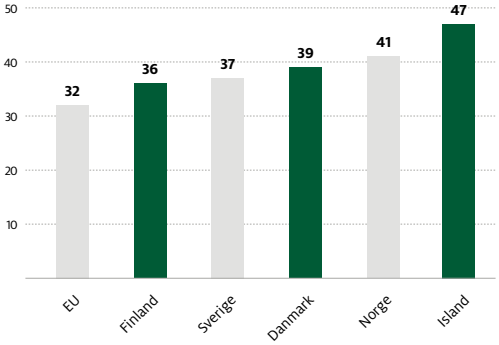

FOTO: ISTOCK/PEKIC

SKYDDA DIG MOT BEDRÄGERIER

MIKAEL KLOTS RUBINS, SÄKERHETSKONSULT PÅ 2SECURE TIPSAR:

1. **KLICKA ALDRIG PÅ** okända länkar som kommit via sms eller mejl.
2. **OM DU BLIR UPPRINGD** och samtalet känns konstigt, be att få ringa upp – kontrollera numret, gärna via växel.
3. **ANVÄND STARKA LÖSENORD.** Har du dessutom en lösenordshanterare behöver du bara komma ihåg huvudlösenordet så memorerar hanteraren resten.

PRATA PENGAR?

30 PROCENT av finländarna säger att de känner sig bekväma med att prata pengar. I Norge är siffran 47 procent. I Sverige är andelen hela 62 procent vilket är högst bland 15 jämförda länder och 15 procent över genomsnittet.

Källa: Klarna

INNOVATION

UPPFINNINGSRIKA NORDBOR

NORDISKA LÄNDER hamnar högt upp på listan över inskickade patentansökningar till Europeiska patentverket (EPO) under 2022.

Flest patent per 1 miljon invånare i Europa 2022:

1.	Schweiz	1031
2.	Sverige	482
3.	Danmark	453
4.	Nederländerna	387
5.	Finland	386

Källa: EPO

FOTO: ISTOCK/SKYNESHER

ÖSTERSJÖPROJEKTET

SE HIT STARTUP-ENTREPRENÖR, VISIONÄR, INNOVATÖR OCH PROJEKTLEDARE!

HAR DU EN BRA IDÉ som kan förbättra Östersjöns tillstånd? Berätta för oss – ansökningsomgången för Ålandsbankens Östersjöprojekt öppnar den 1 januari 2024. För nionde året i rad delar Ålandsbanken ut upp till 550 000 euro till innovationer och idéer för att förbättra tillståndet i Östersjön.

BOLAGSTOPPEN

I SKUGGAN AV BÖRSGIGANTEN

NOVO NORDISKS LÄKEMEDEL inom diabetes och viktminskning har skördat stora framgångar världen över. Den danska läkemedelsjätten tävlar med franska lyxproduktföretaget LVMH om att vara Europas högst värderade börsbolag. Våra övriga nordiska storbolag får se sig omkörda. Och kanske är avståndet oväntat stort?

”Den danska läkemedelsjätten tävlar med franska lyxproduktföretaget LVMH om att vara Europas högst värderade börsbolag.”

Per 29.9.2023
(alla siffror i MEUR)

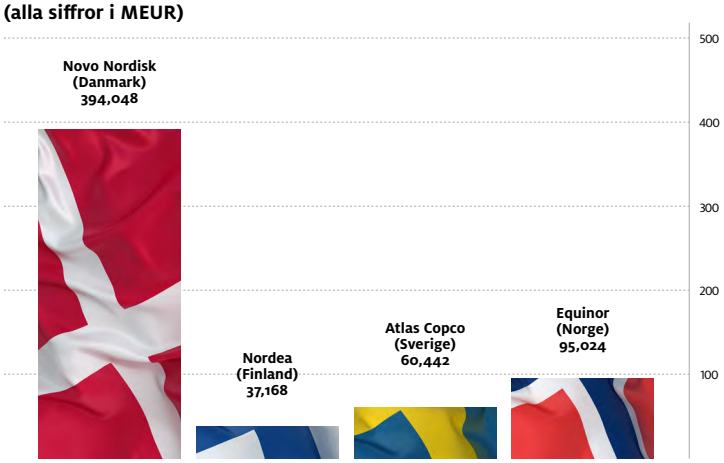

FOTO: ISTOCK/VASIL DIMITROV

FINLAND TOPPAR DISTANSLIGAN

EN INTERNATIONELL STUDIE visar att finländarna distansarbetar näst mest i EU. Nästan en fjärdedel, 22,5 procent, jobbar regelbundet hemifrån. Endast irländarna överträffar den siffran. Sverige hamnar på tredje plats.

Källa: Statista

6 700

Visste du att Åland består av över 6 700 öar som är minst 0,25 hektar? Av dessa är 60 stycken bebodda. Därutöver finns det cirka 20 000 mindre öar och skär.

SKEPP O SKOJ!

DU HAR VÄL INTE MISSAT att Tall Ships Races får tre finska värdhamnar i sommar? Tävlingen anlöper Helsingfors den 4–7 juli, Åbo den 18–21 juli och Mariehamn den 25–27 juli. En unik möjlighet att uppleva mäktiga segelfartyg och festligheter för hela familjen. Ålandsbanken är en av nyckelsponsorerna till Tall Ships Races. Den anrika tävlingen arbetar också för att utveckla unga och främja internationell förståelse och vänskap. Personer mellan 15 och 25 år kan under tävlingen mönstra på någon av skeppen som trainee. Bland de fartyg som hittills anmält sitt deltagande finns den imponerande tremastade klippern Cisne Branco från Brasilien.

MOBILBANKEN

FULL KOLL PÅ KORTKÖPEN

GENOM ATT AKTIVERA pushnotiser i mobilbanken får du en snabb påminnelse om att du har fått ett nytt meddelande eller annan relevant information från banken utan att behöva logga in i appen. Du kan också hålla koll på dina kortköp i realtid och anpassa inställningarna för enskilda kort. Kanske vill du ställa in gränser för vilka belopp notifieringar ska tas emot för?

Notiserna aktiverar du själv i Mobilbanken via: *Inställningar > Funktioner i utloggat läge > pushnotiser*

Glöm 5G, nu siktar vi på 6G

Nästa generations mobila kommunikation bjuder på visioner om både ett liv i digitala världar och ett mer hållbart och människovänligt samhälle.

TEXT **BJÖRN RAUNIO**

FOTO: ISTOCK/PEOPLEIMAGES

KNAPPT HAR VI VANT OSS vid begreppet 5G innan branschens tunga aktörer nu stakar ut vägen till nästa generations mobila kommunikation, 6G. Ännu vet ingen exakt vad 6G blir och hur det kommer att användas, de första 6G-näten väntas bli verklighet någon gång kring 2030. Vad som förutspås är upp till hundra gånger så snabb dataöverföring som 5G.

Tillsammans med framsteg inom sensorteknik, AI och maskininlärning kommer 6G ha möjlighet att ytterligare sudda ut gränserna mellan det fysiska och digitala. Det talas om en framtid där människor oftare lever och verkar i halv- eller heldigitala världar. Maskiner och apparater, från kylskåp till bilar, kommer i sin tur att bli bättre på att förstå sin fysiska omgivning och kunna agera utefter den.

MOT METAVERSUM

I praktiken kan detta till exempel innebära helt virtuella möten som känns närmast verkliga eller att interaktion med internet kontinuerligt sköts via smarta glasögon. När du inte rör dig uteslutande i ett alternativt ”metaversum” kan exempelvis en karttjänst i glasögonen hjälpa dig att hitta rätt i en förstärkt version av verkligheten.

– Rollen för nästa generationens nätverk är att förena vår upplevelse tvärsöver den fysiska, digitala och mänskliga världen, säger Harish Viswanathan, forskningschef inom radiosystem vid Nokia Bell Labs, visionärt på Nokias hemsida.

MÅNGA MÖJLIGHETER

Ericsson har liknande visioner och ser framför sig att 6G ska ge ett mer människovänligt, hållbart och effektivt samhälle som förbättrar allt från personanpassad sjukvård till jordbruk, resursuttag i industrin, utbildning, miljöövervakning och återvinning.

Mobilnätens utveckling

1G (1980)
Analog telefoni via NMT-nät

2G (1990)
Digital telefoni och sms via GSM-nät

3G (2000)
Bredbandsdata och internet-uppkoppling

4G (2010)
Överföringshastigheter som möjliggör till exempel video

5G (2020)
Industriell IoT (Internet of Things) och interaktiv video

6G (2030)
Digitala världar sammankopplas med verkligheten

Vita åkrar för friskare hav

För andra året i rad yr vita moln av gips över åkrar på Åland. Gipsspridningen både minskar jordbrukets utsläpp av fosfor till vattendragen och skapar en god jordkvalitet. En effektiv åtgärd för att minska övergödningen av Ålands havsvikar.

TEXT **HELENA FORSGÅRD** FOTO **SÄDE MÄKEPÄÄ, JOHN NURMINENS STIFTELSE**

För lantbrukaren Kristoffer Lundberg var det självklart att testa gipsspridning på sina åkrar.

TRAKTORN KÖR ÖVER ÅKERN med ett stort vitt moln bakom sig. Det är ett pulver av gips som yr i luften och snart färgar marken vit, som av ett tunt snötäcke. Gipsbehandlingen används som ett sätt att begränsa utsläppen från åkern och minska övergödningen av Östersjön. Kristoffer Lundberg, som äger åkern, driver både Haga kungsgård i Saltvik och Gesterby Mjölk i Sund. Med sina 700 mjölkkor är han Ålands största mjölkproducent. I stort sett allt foder, som korna äter, odlas lokalt.

För Kristoffer Lundberg var det självklart att upplåta åkermark för gipsspridning.

– Jag är gärna med och bidrar till renare vattendrag. Allt som kan vara bra för miljön är värt att testa, säger han.

VIKAR VÄXER IGEN

Övergödningen av Östersjön märks tydligt på Åland. Vikar växer igen av vass och andra vattenväxter. Badplatser måste tidvis stängas på grund av höga halter av blågröna alger och siktdjupet har minskat.

Enligt en rapport, som publicerades i våras av Husö biologiska station på Åland, är havsvikarna mer övergödda än för 20 år sedan. Det påverkar hela ekosystemet. Vissa arter slås ut medan andra frodas i de näringsrika vattnen.

GIPSETS FÖRDELAR

Gipset som sprids på åkern är en biprodukt från tillverkning av konstgödsel och sägs ha två huvudfördelar. Det bidrar till att fosfor och andra ämnen som organiskt kol binds bättre vid markpartiklarna, vilket minskar mängderna som rinner ut i vattendragen i samband med regn. Fosfor i åkermarken är bra för bördigheten, men i vattendragen bidrar det i hög grad till övergödningen.

Dessutom kan gips förbättra jordstruk-

I år sprids 400 ton gips på åländska åkrar.

turen och det är i sin tur bra för växtligheten. Effekten efter en spridning sägs hålla i sig upp till fem år.

ÖKAT INTRESSE HOS LANTBRUKARE

Intresset bland de åländska jordbrukarna för att upplåta sina åkrar för gipsspridning har ökat. Det första året, i fjol, nappade endast två lantbrukare på erbjudandet. I år gick det lättare. Nu är sju med i projektet och arealen har ökat från tolv till hundra hektar.

Jordbrukarna står för själva jobbet på åkern medan gipset och transporten av det till Åland bekostas av John Nurminens Stiftelse.

Alexandra de Haas har anlitats av föreningen Rädda Lumparn för att fungera som koordinator för projektet på Åland.

– Alla marker lämpar sig inte lika bra och vi har i första hand efterlyst åkermark där lerhalten är hög medan halterna av magnesium inte får vara för låga. Spridningen ska ske på hösten efter skörd och det gäller att pricka in en bra dag då det är torrt i markerna, säger hon.

Spridning av gips på jordbruksmark har testats och utvärderats i Finland under flera år. Forskningsprojektet SAVE inleddes 2016 av Helsingfors universitet och Finlands miljöcentral. Resultatet visar att belastningen av fosfor i vattendragen minskade med mellan 30 och 50 procent.

REGELBUNDNA PROVER SKA GE SVAR

Vilka effekter gipsspridningen har på Åland visar sig först på sikt. Både vatten- och markprover ska tas regelbundet. Jordbrukarna har också uppmanats att lämna en så kallad nollruta – ett avgränsat område på åkern där man låter bli att sprida ut gips. Då kan man jämföra om jordstrukturen skiljer sig åt där man spridit ut gips och där man inte gjort det.

– Det blir spännande att följa med projektet och att förhoppningsvis få svar på olika frågor. Ser man till exempel skillnad på effekterna beroende på jordart? På Åland är det vanligt att en och samma åker innehåller flera olika jordarter, säger Kristoffer Lundberg.

John Nurminens Stiftelse har spridit gips även på åkrar på det finländska fastlandet och tillsammans med andra aktörer har de planer på nya projekt med gipsspridning i fler länder kring Östersjön.

SAMARBETE MED ÅLANDSBANKEN

En del av Östersjöprojektet

ATT SPRIDA GIPS på Åland är ett pilotprojekt som finansieras av John Nurminens Stiftelse, som driver miljöprojekt i flera länder. Ålandsbanken är sedan 2020 huvudsamarbetspartner till stiftelsen genom Östersjöprojektet.

Gipsprojektet på Åland genomförs i samarbete med den åländska föreningen Rädda Lumparn. Föreningen, som grundades 2014, arbetar för att förbättra vattenkvaliteten i Lumparn, en öppen havsfjärd som omges av sju kommuner.

År 2022 spreds 50 ton gips på åländska åkrar. I år sprids 400 ton på totalt 100 hektar.

Alexandra de Haas från Rädda Lumparn koordinerar projektet.

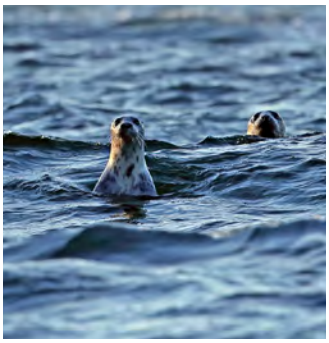

FOTO: ISTOCK/NEIL BOWMAN

Gipset bidrar till minskad övergödning i sjöar och hav.

Från idé till global bankstandard

Det började som en kreativ idé för att hjälpa bankens kunder att få upp ögonen för hur deras konsumtion påverkar klimatet. I dag används Åland Index över hela världen och har potential att hjälpa 800 miljoner människor till klokare köpbeslut.

TEXT **KARIN CEDRONIUS** BILD **DAN LEPP**

De flesta av oss vet att överkonsumtion är dåligt för klimatet. Faktum är att hela 60 procent av privatpersoners klimatpåverkan kommer från konsumtion. Samtidigt är det svårt att få grepp om hur den enskilde individens avtryck på miljön ser ut och förstå hur den kan bli mindre. För hur ska jag egentligen veta vad tröjan jag klickade hem på nätet i går eller latten jag köpte på väg till jobbet har för inverkan på klimatet?

Fram till 2014 gick det inte att ta reda på detta på ett enkelt sätt. Men tack vare en handfull eldsjälar med stor kärlek till naturen och havet, speciellt Östersjön, föddes då idén om ett hjälpmedel som gör att vanliga konsumenter kan se sin klimatpåverkan för varje enskilt köp de gör.

”Att en lokal bank från Åland skulle vinna över Coca Cola och BMW i Cannes, det var oväntat och gav oss en rejäl skjuts.”

EN GOD IDÉ FÖDS

Men låt oss ta det från början. 2014 driver reklamveteranen Mathias Wikström reklambyrån RBK med Ålandsbanken som kund. RBK blir kontaktade av bankens Finlandschef Anne-Maria Salonius, som vill få hjälp med att utveckla Ålandsbankens arbete med Östersjöprojektet.

– Östersjöprojektet är en hjärtefråga för mig. Det handlar i korta drag om att Ålandsbanken donerar pengar till naturskydds- och miljöprojekt kring Östersjön för att bidra till att den ska må bättre. Vi ville öka medvetenheten om Östersjöns tillstånd hos våra kunder och allmänheten, men vi visste inte riktigt hur vi skulle nå ut, säger Anne-Maria Salonius.

Reklambyrån och Ålandsbanken jobbar tillsammans för att se hur de ska tackla utmaningen. Så småningom föds två idéer.

Den ena går ut på att ge bankens betalkort, Östersjökortet, en ny design så att det blir som ett ”medlemskort” i Östersjöprojektet. På kortets framsida står det ”I support a clean Baltic Sea” vilket ska påminna kunderna om Ålandsbankens engagemang i det hårt drabbade innanhavet varje gång de använder sitt kort.

Den andra idén ska visa sig bli en världssuccé som nog ingen hade räknat med där och då. Den går ut på att ta fram en modell för att beräkna miljöbelastningen för varje enskilt kortköp som en bankkund gör, det som så småningom skulle komma att kallas Åland Index.

– I korta drag går Åland Index ut på att kombinera varje köpesumma med koldioxidavtrycket för den bransch som köpet är gjort i. Det betyder att indexet kan skilja mellan ett tandläkarbesök och ett köp i en blomsterhandel, men inte mellan ett rosinköp och ett tulpaninköp. Det blir helt enkelt en fingervisning på hur stora koldioxidutsläpp dina vanor ger, förklarar Mathias Wikström.

GRAND PRIX I CANNES

Ålandsbanken blev därmed först i världen att automatiskt beräkna koldioxidavtrycket för varje enskild transaktion och presentera det för sina kunder i mobilbanken direkt efter att transaktionen är gjord.

Från idé till världssuccé

2014 Idén till Åland Index föds

2016 Åland Index lanseras för Ålandsbankens kunder

2017 Åland Index vinner Grand Prix i Cannes Lions

2018 Doconomy grundas

2019 Doconomy inleder samarbete med Mastercard

2020 Första bankkunden i USA: Bank of the West

2021 Tokyo blir Doconomys första kontor utanför Sverige

2022 TIME utser Doconomys produkt till ”Innovation of the Year”

2023 Doconomy förvärvar Dreams Technology

2024 New York blir Doconomys tredje kontor

Anne-Maria Salonius,
chef Ålandsbanken Finland.

”Vi gjorde nyligen en undersökning bland våra kunder och 20 procent av dem hade ändrat sitt konsumtionsbeteende tack vare Åland Index. Det är otroligt tacksamt att höra. Vi är alla mycket stolta över den här resan vi har gjort tillsammans med Doconomy.”

Lite förenklat kan man säga att transaktionen blir tvåspråkig. I mobilbanken ser kunderna både hur mycket pengar de har spenderat och köpets representation i koldioxid. Det finns även länkar till mer läsning inom hållbarhet, och möjlighet att öppna ett Östersjökonto och därmed bidra för ett renare Östersjön tillsammans med Ålandsbanken.

Efter några år fick allt fler upp ögonen för det innovativa projektet. 2017 vann Ålandsbanken och RBK reklamvärldens största utmärkelse, *Grand Prix* i Cannes, för sitt nyskapande Åland Index.

– Då tog det ännu mer fart. Att en lokal bank från Åland skulle vinna över Coca Cola och BMW i Cannes, det var oväntat och gav oss en rejäl skjuts, minns Mathias Wikström.

I samma veva fick Ålandsbankens vd Peter Wiklöf möjlighet att åka till FN i New York för att presentera Åland Index som en konkret åtgärd för att nå Parisavtalets mål. Snart visade det sig att succén skulle bli mycket

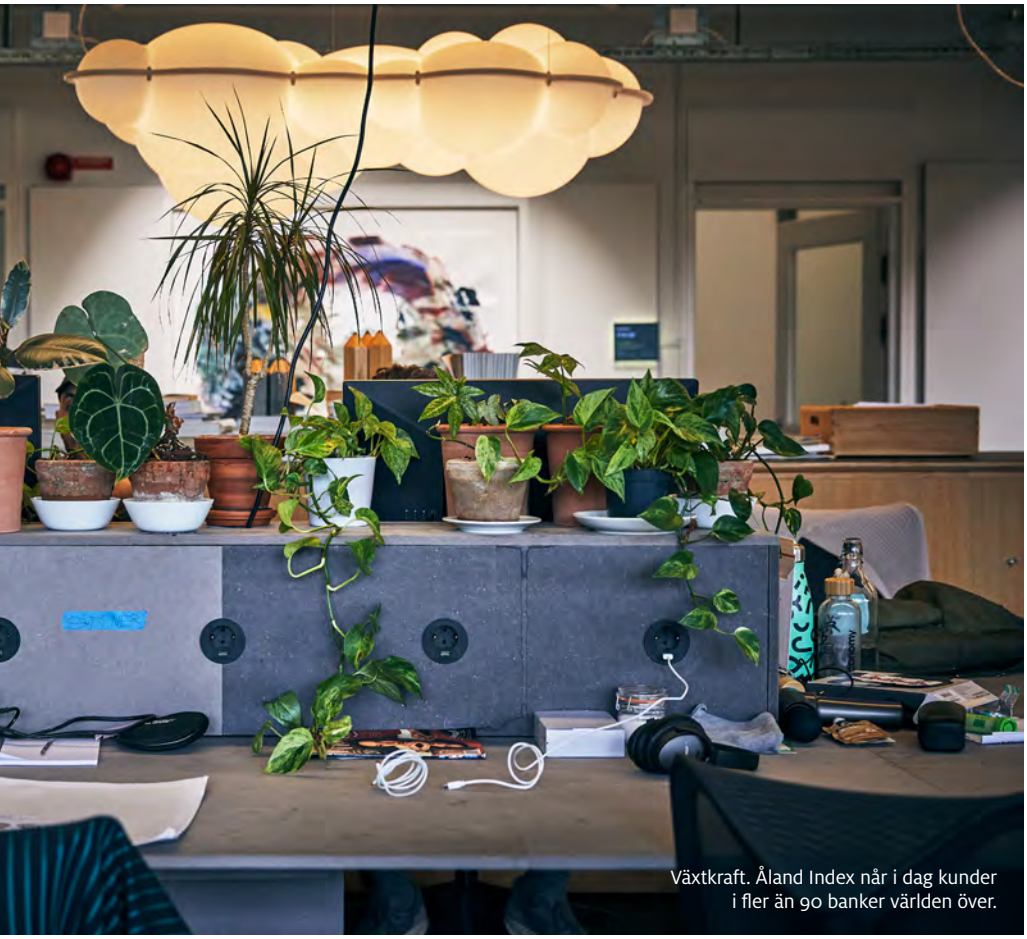

Växtkraft. Åland Index når i dag kunder i fler än 90 banker världen över.

större än att omfatta enbart Ålandsbankens kunder runtom Östersjön.

– Ordet spred sig snabbt. Många var nyfikna på Åland Index och vi insåg att det var dags att sätta idén i ett bolag som kunde hjälpa fler banker över hela världen att få sina kunder att förstå sin klimatpåverkan, säger Mathias Wikström och Anne-Maria Salonius tillägger:

– Tanken var redan från start att dela med oss av Åland Index, för det är ju först när vi gör sådana här insatser tillsammans, som det blir en riktigt stor effekt.

DOCONOMY GRUNDAS

2018 grundades Doconomy av Mathias Wikström och Johan Pihl, med Ålandsbanken som delägare. Till en början var de bara fem medarbetare som satt i ett litet konferensrum i Mathias tidigare reklambyrås lokaler. Men inom några år hade de vuxit ur sina lokaler. I dag har Doconomy 73 medarbetare och finns representerade i Stockholm, Tokyo, San Francisco, Milano, München, Madrid och Paris. Inom kort öppnar även ett kontor i New York.

Även Åland Index har vuxit rejält. I dag kan kunder i fler än 90 banker över hela världen – de representerar cirka 800 miljoner bankkunder – se sitt koldioxidavtryck direkt i sin bankapp, sekunden efter de har betalat för en vara eller tjänst. Den första bankkunden i USA, Bank of the West, var en riktig milstolpe, berättar Mathias Wikström.

– Det var en projektledare på en reklambyrå i San Francisco som hade hört talas om Åland Index och tyckte det var så bra att han övertalade sin kund, Bank of the West, att också börja använda sig av det, vilket de gjorde.

MASTERCARD KLIVER PÅ

En annan milstolpe var att ingå samarbete med Mastercard 2019. Partnerskapet innebär att alla aktörer som utfärdar Mastercards kort har möjlighet att erbjuda sina kunder Doconomys verktyg och Åland Index för att förstå hur deras inköp påverkar

BOLAGSFAKTA

Doconomy

Antal anställda: 73
Huvudkontor: Stockholm
Grundat: 2018 av Mathias Wikström och Johan Pihl.
Marknader: Verkar globalt och har representation över hela världen men har kontor i Stockholm, Tokyo och inom kort New York. I Sverige har de samarbete med Nordea och Klarna.
Tjänster: Klimatpåverkansberäkningar per transaktion, produkt eller beteende.
Övrigt: Utsedd till Top European Startups to watch och vinnare av flera Grand Prix i Cannes Lions.

Vad kostar det? Åland Index hjälper dig förstå varje köps koldioxidavtryck.

FOTO: ISTOCK/CMART327

Doconomy öppnar snart sitt första kontor i Nordamerika.

Mathias Wikström väljer att se ljust på framtiden, trots mörka moln på klimathimlen.

Om Mathias Wikström

Ålder: 52 år
Gör: Vd och medgrundare av Doconomy
Familj: Hustrun Paula, barnen Leia, 17 år och Morris, 14 år
Bor: Stockholm
Intressen: ”Jag är en otålig optimist med människor, miljö och medvetna val som stora intressen. Havet ligger högt på listan och i skärgården rensas tankarna och kroppen får ro.”
Favoritcitat: “Knowing is not enough, we must apply. Willing is not enough, we must do.” Bruce Lee

”Det handlar inte främst om att få människor att spendera mindre, snarare att utbilda dem till att spendera klokare.”

klimatet. Det kan ju tyckas underligt att ett av världens största kortbolag, vars affärsidé är att få oss att konsumera mera, slår sig samman med ett företag som Doconomy som har en helt annan agenda. Men Mathias Wikström ser ingen konflikt.

– Det handlar inte främst om att få människor att spendera mindre pengar, snarare att utbilda dem till att spendera klokare med mindre CO2-avtryck. Att skapa nya beteenden. Men det kräver att man får koll på vilket avtryck ens konsumtion faktiskt har, säger han och gör en jämförelse:

– När du har koll på hur mycket pengar du spenderar får du koll på din ekonomi. På samma sätt är det med ditt CO2-avtryck. Först när du vet hur mycket koldioxid en viss produkt eller tjänst du har köpt släpper ut kan du ta ansvar för ditt eget avtryck och ändra ditt beteende.

Anne-Maria Salonius är stolt och glad över att visionen från 2014 har flugit så högt och bidragit till att öppna ögonen på bankkunder över hela världen.

– Vi gjorde nyligen en undersökning bland våra kunder och 20 procent av dem hade ändrat sitt konsumtionsbeteende tack vare Åland Index. Det är otroligt tacksamt att höra. Vi är alla mycket stolta över den här resan vi har gjort tillsammans med Doconomy.

DOTTERN INSPIRERAR

Själv har Mathias Wikström gjort en egen resa under åren med Åland Index och Doconomy. För även om han redan innan hade styrt om mycket i sitt liv och bland annat lagt om sparandet till mer hållbara alternativ, skaffat elbil och åt mer vegetariskt blev just konsumtionen en ögonöppnare.

– Det blev så tydligt vilken stor påverkan vår konsumtion har på klimatet, säger Mathias som för dagen är klädd i ett par jeans, en vit skjorta och en militärgrön jacka. Allt köpt på secondhand.

– I dag köper jag nästan alla mina kläder i andra hand. Det är både roligare för garderoben och sundare för klimatet samtidigt som det är ett bevis för att kvalitet verkligen lönar sig.

Hans främsta läromästare heter Leia Wikström och är Mathias 17-åriga dotter.

– Hon köper bara secondhandkläder per kilo och har en helt unik stil som rimmar med hennes fantastiska person, samtidigt som hennes klimatavtryck blir väldigt lågt. Hon är en stor inspirationskälla.

Och trots många mörka moln på klimathimlen väljer Mathias Wikström att se ljust på framtiden.

– Antingen ser man krisen som ett hot som vi måste värja oss mot eller en möjlighet för mänskligheten att komma samman och bli bättre. Jag väljer det senare, för jag tror att det bästa sättet att komma till rätta med problemen är att tillgängliggöra kunskap och att alla får vara med och lösa utmaningarna tillsammans.

Resor med elflyg snart verklighet

Vi står på tröskeln till en revolution inom flygindustrin. Med draghjälp från den snabba elbilsutvecklingen ökas takten i racet om det kommersiella elflyget. Norden ligger i framkant inom både teknisk innovation och satsningar från de stora flygbolagen.

TEXT **GUSTAF BRICKMAN**

”Framtiden är redan här – den är bara ojämnt distribuerad”. Det klassiska citatet från science fiction-författaren William Gibson passar ofta väl för att beskriva teknikrevolutioner i samhället, och inte minst elektrifieringen av flygindustrin. För samtidigt som flygresor är en av världens stora klimatbovar så har små eldrivna privatflygplan existerat i flera år. Och allt pekar nu på att stora förändringar har tagit fart på allvar.

I somras uppmärksammades SAS för att ha öppnat biljettförsäljningen till bolagets första elflygstolar. År 2028 planerar SAS att börja flyga elektriskt. Även Finnair har liknande planer med ambitionen att vara i luften redan 2026 och nyligen tillkännagav Ålands landskapsregering en satsning på eldrivna rutter till och från Mariehamn.

Som det ser ut nu kan alltså världens första eldrivna reguljärflygning bli en nordisk sådan – även om liknande projekt pågår på olika håll i världen.

DRAGHJÄLP AV BILINDUSTRIN

En flygplansmodell som kan vara aktuell för att trafikera någon av premiärsträckorna är ES-30, ett propellerplan som kan ta 30 passagerare och utvecklas av det svenska bolaget Heart Aerospace. Simon Newitt är President & Chief Commercial Officer på Heart Aerospace, och han menar att utvecklingen just nu flyger fram.

Simon Newitt

”Målet är inte att ta fram något sensationellt, att bara lyckas är spektakulärt nog.”

FOTO: HEART AEROSPACE

Modellen ES-30 tar 30 passagerare och är aktuell för de första kommersiella resorna i Norden.

Åland satsar på elflyg

I mars 2023 tillkännagav Heart Aerospace och Ålands landskapsregering ett samarbete för att undersöka hur elflyg kan vara ett sätt att utveckla hållbara kommunikationer till de åländska öarna.

– Batteriteknik och laddinfrastruktur utvecklas väldigt snabbt tack vare den elektrifiering som sker i bilindustrin. Det är en utveckling som vi kan ta del av även på flygplanssidan. Själva eldriften bygger i grunden på samma teknologi, säger Simon Newitt.

Dessutom finns ett stort intresse för investeringar den här typen av gröna satsningar – både privat och offentligt.

– Bill Gates klimatfond har till exempel investerat i vårt bolag, och med EU:s storsatsning på hållbarhet finns en vilja att investera i lösningar – för sluta flyga kommer vi inte. Här är eldrift en given väg framåt.

LIKT ETT VANLIGT PROPELLERPLAN

För resenären bjuder framtidens eldrivna flygplan inte på någon dramatisk förändring. De ser ut och fungerar mer eller mindre som ett vanligt propellerplan, ett medvetet val för att snabbt kunna ta fram flygplan som ska godkännas av de rigorösa luftfartsmyndigheterna.

– Det här handlar inte om att återuppfinna flygplanet, utan om att gå över till eldrift och göra flygindustrin hållbar. Målet är inte att ta fram något sensationellt – att bara lyckas är spektakulärt nog, säger Simon Newitt.

HYBRIDDRIFT

Under huven har det dock skett en hel del innovation. I ES-30 finns ett batteri som väger fem ton och som ska kunna snabbladdas på 30 minuter. Det finns också en turbogenerator som omvandlar vanligt flygbränsle till el vid behov.

– På så sätt kan man förlänga räckvidden från cirka 200 kilometer till 400 kilometer, och även på kortare flygningar är hybriddriften ett sätt att skapa en säkerhetsmarginal i räckvidden.

MER FLYG FÖR FLER

I dag har bara hälften av jordens befolkning suttit på ett flygplan. Simon Newitt ser framför sig att elflygen kan förändra det.

– Runt om i världen finns det tusentals små flygfält som sällan eller aldrig används. Jag tror att de kommer att leva upp igen. Elflyg kommer att vara billigare än fossilflyg, väldigt hållbart och ett klart snabbare alternativ än regionalbussen eller tåget.

FOTO: ISTOCK/JACOBLUND

Vägen till det första styrelse-uppdraget

Bygg nätverk och marknadsför dig själv för att ta plats i en bolagsstyrelse. Räkna med stort ansvar och inte alltid hög ersättning. Uppsidan är ett utvecklande och spännande arbete med fokus på det strategiska.

TEXT **RICHARD SIGRAY**

BÖRSNOTERADE FÖRETAG HAR valberedningar som tillsätter och löpande utvärderar styrelserna. För att bli aktuell för en sådan styrelsepost behövs en diger meritlista från andra verksamheter ofta i ledande positioner. Men även i onoterade bolag krävs ibland en styrelse och man behöver inte nödvändigtvis vara styrelseproffs för att bli ledamot.

STÄLL FRÅGOR

Många drömmer om styrelseuppdrag och möjligheten att få ägna sig åt långsiktigt strategiskt tänkande. Den prestige det innebär att sitta i en styrelse ska man inte heller bortse från. Oavsett vilket, måste du vara beredd att lägga ner tid, engagemang och ta ett stort ansvar.

– Är jag rätt person för uppdraget och vad kan jag tillföra? Det är den första frågan du ska ställa dig själv om du får frågan om att kliva in i en styrelse, säger Jan Dahlqvist som har ett mångårigt förflutet inom riskkapitalbranschen och för närvarande sitter i ett tiotal styrelser.

Han får medhåll från Ulrika Valassi. Hon har lång erfarenhet från finans- och fastighetsbranschen och sitter i dag i fem styrelser, där Ålandsbankens är en av dem. Ulrika Valassi menar att man först av allt måste landa i varför man vill ta styrelseuppdrag.

– Du behöver även klargöra om företagets värderingar överensstämmer med dina. Tackar du ja, måste du vilja leva med företaget och stå upp för bolaget, säger hon.

BRED KOMPETENS

En vanlig föreställning är att det krävs specialistkunskaper i någon form för att bli aktuell för en styrelsepost – till exempel inom logistik eller digitalisering. Det är bra men inte tillräckligt. För att sitta i en bolagsstyrelse behöver man ha en bred kompetens och orientera sig i frågor som berör allt från ekonomi, den aktuella branschen, marknadsföring, strategisk planering, ESG, till juridik och beslutsfattande.

– Grundläggande är att kunna läsa en resultat- och balansräkning och förstå vilka konsekvenser olika beslut får på den ekonomiska ställningen. Sen behöver du vara lyhörd, nyfiken och tillföra dina erfarenheter och perspektiv till styrelsearbetet, säger Ulrika Valassi.

Styrelseuppdraget är inte bara en hedersposition. Det är komplext och kräver mycket arbete, menar Ulrika Valassi.

”Det är aldrig fel att sticka ut hakan och marknadsföra sig själv.”

VISA INTRESSE

Hur ska man då göra för att hitta till styrelseuppdragen? Enklast är att utgå från det personliga nätverket. Fråga vänner, kollegor och affärskontakter om de känner till bolag som rekryterar styrelseledamöter och om de kan rekommendera dig. Många företag söker kontinuerligt efter lämpliga personer, så se till att uppdatera CV och använd plattformar och kandidatbanker som Hallituspartnerit ry (rf) och Linkedin.

Är du rätt person för jobbet? Det är frågan du ska ställa dig, menar styrelseproffset Jan Dahlqvist.

Styrelsens uppdrag

KONTROLLERA
Genom system för intern kontroll, finansiell ställning och riskhantering.

LEDA
Genom att tillsätta och avsätta vd.

STYRA
Genom att ta fram en strategi utifrån aktieägardirektiv.

INFORMERA
Internt och externt. Framför allt om det är ett publikt bolag.

FOTO: ISTOCK/PEOPLEIMAGES

5 vägar till styrelseposten

Ägande

Kontakter, utifrån kompetens och nätverk.

Rekrytering och utbildning, Hallituspartnerit ry, HHJ-programmet (Hyväksytty hallituksen jäsen) och Linkedin.

Intresseanmälan

Bli först medlem i en rådgivande styrelse, ett organ utan styrelsens juridiska ansvar.

Var öppen med att du söker styrelseuppdrag och tydlig med vad som uppnåtts i tidigare positioner, i stil med ”jag ökade försäljningen för affärsområdet med X procent på ett år”.

– Det är aldrig fel att sticka ut hakan och marknadsföra sig själv. Du kan anmäla ditt intresse direkt till företag som intresserar dig, riskkapitalbolag och headhunters. Så småningom kan förfrågningarna börja komma, säger Ulrika Valassi.

För att ytterligare meritera sig finns flera utbildningar och certifieringar för styrelsearbete.

ASYMMETRISK ERSÄTTNING

Hur mycket tid som behöver läggas ner varierar. Räkna med minst fem till sex styrelsemöten per år för onoterade bolag och ett antal dagar till förberedelser och efterarbete. Däremellan tid för omvärldsbevakning och hålla sig au-jour med regelverksförändringar. Totalt kan det röra sig om 20–30 arbetsdagar per år för ett etablerat företag – och mer än så för en startup.

”För att ytterligare meritera sig finns flera utbildningar och certifieringar för styrelsearbete.”

– Ersättningen står inte riktigt i proportion till det personliga ansvar och den risk du tar. Som styrelseledamot är du ansvarig för att företaget betalar in sina skatter, sociala avgifter och upprättar en kontrollbalansräkning om det krävs. Går något fel kan du bli skadeståndsansvarig och straffansvarig. Uppsidan är förstås att det är väldigt utvecklande, lärorikt och att du får träffa många intressanta och kompetenta människor, säger Jan Dahlqvist.

Vilka frågor är heta just nu?

– Det är stort fokus på mångfald. Styrelsens sammansättning behöver spegla kundernas verklighet. Att ha variation på bakgrund, kön, etnicitet är en konkurrensfördel för företaget, menar Jan Dahlqvist.

Vad är den största missuppfattningen om styrelsearbete?

– Att det är en hedersposition och inte kräver så mycket arbete. I dag är de flesta styrelserna aktiva och arbetet komplext. Du måste vara påläst, engagerad och ansvarstagande. Styrelsen är ingen diskussionsklubb, avslutar Ulrika Valassi.

Jan Dahlqvists tips för styrelsearbetet

1 **TA REDA PÅ VAD ÄGARNA** har för förväntningar på mig som ledamot och vad de vill göra med bolaget.

2 **TRÄFFA OCH INTERVJUA LEDNINGSGRUPPEN** innan du tackar ja. Förstå bolaget, personerna och vart bolaget är på väg.

3 **FRÅGA OM BOLAGETS VÄRDERINGAR**. Stämmer de överens med dina egna? Tänk över vilken bransch du vill verka inom respektive inte.

4 **TÄNK IGENOM** och lyft fram vad du kan bidra med.

5 **VEM ÄR ORDFÖRANDE?** Det ska vara en person du har förtroende för.

6 **FOKUSERA PÅ FRAMTIDSFRÅGORNA** och strategierna. Fastna inte enbart i ekonomisk utvärdering.

Framtidens undervattens-odlingar testas på Åland

Kan havsbaserad vindkraft medföra en ökad biologisk mångfald? Det undersöks nu i tester vid Björkskär i Ålands skärgård. Förutom att producera grön el kan vindkraftparkerna även komma att härbärgera artificiella rev för alg- och musselodlingar.

TEXT **LIZ LINDVALL** FOTO **TOMAS ÄRLEMO**

Testerna som utförs vid Björkskär finansieras av Ålandsbankens Östersjöprojekt.

Undervattensdrönaren är marinbiologen Lotta Nummelins ögon under ytan.

Entreprenörerna Joel Lindholm och Magnus Hanstén vill motverka övergödningen av Östersjön genom algodlingar.

VI SER EN ÖRN FRÅN MOTORBÅTEN som tar oss över fjärden till Björkskär i kommunen Saltviks skärgård på Åland. Örnen svävar högt upp och långsamt, som om den njuter av utsikten. Vattnet under oss är lika blått som himlen, men grumligare. Det är en hisnande tanke att 70 procent av jordklotets yta täcks av hav. Trots det vet vi mer om rymden än om vad som händer under ytan.

Kaptenen och holmens ägare Johan Mörn angör vant båten vid bryggan intill båthuset. Anni, Sven och Erik hette syskonen som bodde senast på ön. Deras hus står fortfarande kvar, som en tidskapsel och påminnelse om livets förgänglighet.

FÖRBÄTTRA HAVSMILJÖN

Inne i båthuset har Joel Lindholm från Under Ytan AB dukat upp munsbitar av alger och tång i olika former på en trä-bricka. Allt både doftar och smakar hav.

I Asien har de länge förstått makro-algers värde, men här förknippar vi mest vattenväxterna med övergödning och den problematiska algblomningen i mitten av sommaren.

– Algblomning består egentligen av cyanobakterier. Det är mikroskopiska organismer som vid massförekomst ser ut och uppför sig som mikroalger, växtplank-ton och djurplankton – men inte är det, säger Joel Lindholm.

Han berättar om ätbara alger och hur näringsrika de är samt hur alger och musslor hjälper till att rena vattnet. Vi får provsmaka blåstång som han har kokat i vatten tillsammans med mynta, honung och den sjögräsliknande grönalgen Ulva som enkelt går att plocka vid strandkanten.

OLIKA METODER TESTAS

Så varför allt detta prat om alger? Jo, just nu pågår ett gemensamt projekt ute på Björkskär, där vindkraftutvecklaren OX2 och startup-företagen Under Ytan AB och Nemo Seafarms Oy testar olika metoder för att odla alger, musslor och skapa artificiella rev vid de havsbaserade vindkraftparkerna.

”Vi tittar på vilken påverkan som vindkraftverken har på miljön, naturen och människan, men vi vill även gå ett steg längre och vara med och bidra till att förbättra havsmiljön i Östersjön.”

Tester pågår. Vilka material, ytor och vinklar attraherar det marina livet mest?

”Därför håller vi nu på att prova, prova, prova och lära oss så mycket som möjligt.”

Finansieringen kommer från Ålandsbankens Östersjöprojekt och Ox2.

– När vi installerar våra turbiner i havet behöver vi se till att göra det på ett så ansvarsfullt sätt som möjligt. Vi gör därför miljökonsekvensbedömningar och tittar på vilken påverkan som vindkraftverken har på miljön, naturen och människan. Sen vill vi även gå ett steg längre och vara med och bidra till att förbättra havsmiljön i Östersjön, säger Lotta Nummelin, Permit Manager på OX2 Åland, och tillägger:

– Vi har ännu inte sammanställt våra resultat och projektet fortgår, men mycket tyder på att det finns möjligheter att öka biodiversiteten vid vindkraftparkerna. Därför håller vi nu på att prova, prova, prova och lära oss så mycket som möjligt.

MÅNGA ANVÄNDNINGSOMRÅDEN

Under sommaren har olika ytor testats. Vilka material skulle kunna användas på vindkraftverken för att attrahera fiskar och alger? Fundamenten kanske kan fungera som artificiella rev där det marina livet frodas.

– Vi har även tittat på djup, temperaturer, placeringar och vinklar, säger Lotta Nummelin.

Även alger har planterats ut på linor och friflytande lådor för att kunna studera hur de växer till sig.

Magnus Hanstén från Nemo Seafarms tror att det finns goda förutsättningar att utöva kommersiell odling av alger.

– Vi märker att detta är en fråga som diskuteras i hela Europa, betonar han. Förutom att vara föda för oss människor kan även algerna användas inom läkemedelsindustrin och i framtagningen av bioplaster. I skönhetsindustrin används redan alger i både smink och krämer.

Efter att provningarna är klara och utvärderade kan det bli aktuellt att testa i större omfattning vid någon av OX2:s havsbaserade vindparker.

Återstår att se, men kanske kommer en ökande andel av maten på din tallrik i framtiden att ha skördats ute till havs.

Kokt blåstång med mynta och honung som hors-d’œvre. Räkna med mer alger på menyn framöver.

Visste du det här om alger?

Alger renar vatten.

De innehåller viktiga vitaminer och mineraler som järn, zink, magnesium och B12.

Alger är rika på Omega 3 och ett bra komplement till fisk i kosten.

Konst som investering

Osannolika fynd, tavlor för miljonbelopp, förfalskningar och spekulationer. Konstvärldens marknad är lika komplex och nyckfull som börsen. För att göra konst till en god affär är det oftast säkrast att lita på hjärtat.

TEXT **KAROLINA MODIG** FOTO **TRISTAN FEWINGS/GETTY IMAGES, MARTIN PECHY, CLAUDIO SCHWARZ**

DEN 15 NOVEMBER 2017 såldes tavlan *Salvator Mundi* på Christie's auktionshus i London. Tavlan sades vara målad av renässanskonstnären Leonardo Da Vinci. Det redan svindlande utgångspriset på 100 miljoner dollar passerades snabbt. I båset med telefonbud pågick intensiva samtal, det var därifrån de högsta buden kom. Till slut kom så det anonyma bud som skulle komma att bli slutpriset: 450 miljoner dollar.

Köparen visade sig vara en saudiarabisk prins, som hade budat på uppdrag av kronprinsen Mohammed Bin Salman. Uppståndelsen har fortsatt efter köpet, och i dag tror de flesta experter att målningen till största delen är målad av en av da Vincis lärlingar. Många menar också att det var en skandal i sig att en Leonardo da Vinci-tavla lades ut på auktion och inte skänkts till ett museum för vidare granskning.

LIK AKTIEMARKNADEN

Detta är förstås en alldeles särskilt märklig historia. Men även om det är ett exceptionellt fall, kan det ändå säga oss något om konstmarknaden? Är det rimligt att en målning säljs för över 400 miljoner euro? Vad ligger i ett sådant värde?

Salvator Mundi blev den dyraste tavlan någonsin att säljas på en auktion, men det är inte det enda konstverk vars pris har skjutit i höjden. De enorma ekonomiska värden som kopplas till vissa verk har gjort konstmarknaden till en plats där många, likt på aktiemarknaden, spekulerar i möjliga värdeökningar.

Salvator Mundi.

"Är det rimligt att en målning säljs för över 400 miljoner euro?"

KONSTNÄRENS RYKTE VIKTIGT

Vad är det då som styr priset på ett konstverk, och vilka verk är det som stiger i värde? Till viss del handlar det om konkreta aspekter som storlek, teknik och popularitet. För okända konstnärer eller sådana som befinner sig i ett tidigt skede i sin karriär, är det faktorer som är kopplade till konstverket i sig som styr prissättningen. Men snart blir konstnären och konstnärskapet den avgörande faktorn. Sämre verk av en känd konstnär kan till exempel ge högre priser än ett fantastiskt verk av en okänd konstnär. Det som främst styr prisutvecklingen är konstnärens rykte som påverkas av utbildning, utställningar, vem som köper konstnärens verk och uppmärksamhet. Ju mer känd och erkänd, desto högre pris.

MYCKET SOM PÅVERKAR PRISET

Även tillgången på verk kan påverka prisbilden. En konstnär som producerar väldigt många verk kan sälja mer, men kanske då för lägre pris per verk. Samtidigt måste produktionen vara tillräckligt stor för att skapa uppmärksamhet och nå ut till en stor publik. Till viss del kan utbudet påverkas av gallerister och samlare själva, som kan se till att verk inte kommer ut för ofta på auktion för att priserna inte ska riskera att sjunka.

Georgina Adam, senior redaktör för The Art Newspaper och reporter på Financial Times, har förklarat att värdering är ett

KOM IGÅNG MED DIN KONSTSAMLING

Skaffa kunskap

1 **GÅ PÅ ELEVUTSTÄLLNINGAR** och gallerier. Lär dig att se skillnad på vad du gillar och inte. Våga fråga om det finns något i din prisklass, ibland finns verk i upplaga som inte ställs ut som en del av utställningen.

2 **ÄR DET NÅGOT NYTT KONSTNÄRSKAP** du blir särskilt intresserad av? Sätt dig in i det och börja följa. Då får du dels själv se hur konstnärskapet utvecklas, och dels köper du nästan alltid när det är som billigast.

3 **KOLLA VAD GALLERIERNA VISAR** på olika internationella mässor. Ofta visar de konstnärer som de vill lyfta och skapa kännedom kring internationellt.

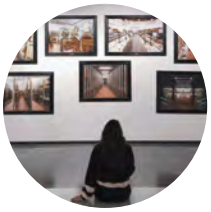

4 **GÅ MED I EN KONSTFÖRENING.** Då blir du inbjuden till utställningar, ateljébesök och konstutlottningar.

5 **ORIENTERA DIG I BÖCKER OM KONST,** magasin och på internet. Prenumerera på nyhetsbrev från gallerier och auktionshus.

Halle 550 i Zürich. Att ofta besöka utställningar och gallerier är ett effektivt sätt att utveckla sitt konstintresse.

”Det är bra att låta sin smak utvecklas över tid, och framför allt att vara sann mot sig själv.”

slags konsensus mellan marknaden och olika professionella aktörer som väljer vilka verk som ska visas på arenor som exempelvis internationella utställningar eller offentliga institutioner. Gallerister, auktionshus, samlare och museer hjälps åt att bygga och behålla värden med hjälp av PR-byråer och olika nätverk. Vissa företag med stora konstsamlingar lånar ut verk till museer, sponsrar konstutställningar och ger ut kataloger för att på så sätt höja värdet på sin egen konst.

ATT INVESTERA SOM LEKMAN

Hur ska då gemene man ställa sig till konst som investeringsform? De flesta experter råder alla som vill köpa konst på en ”rimlig” nivå att investera i konst utan att spekulera i värdeökning. En bra affär är helt enkelt att få tag i något du tycker om, eftersom det då blir en daglig avkastning i att ha konstverket nära dig, hela tiden, så fort du tittar på det.

Ekonomiprofessorn Michael Moses, en av upphovsmännen till Sotheby’s Mei Moses Fine Art Index, menar också att du inte ska vänta dig några snabba klipp. Det finns redan så mycket kompetens och expertkunskap på konstmarknaden att det enligt Moses är som att hitta en nål i en höstack. Han lyfter i stället fram vikten av långsiktighet.

Detta bekräftas i en magisteruppsats från Handelshögskolan i Stockholm av studenterna Dennis Kundu och Alexander Raza. Genom att studera 25 967 transaktioner av

”I de lägre prisnivåerna är det bättre att se på konst som konsumtion snarare än som investering.”

FOTO: UNSPLASH/MARTIN PÉCHY

Signerade grafiska verk räknas som konstverk till skillnad från en plansch eller affisch.

högkvalitativa oljemålningar av icke nu levande svenska konstnärer, sålda i Sverige mellan 1985 och 2016, har Kundu och Raza kommit fram till att den svenska konstmarknaden genererat en genomsnittlig blygsam avkastning på 0,6 procent per år. Aktiemarknaden avkastade under samma period 10,3 procent. ”Ska man köpa tavlor, måste det därför motiveras med att man älskar konst”, menade Peter Jennergren, professor och handledare för studien på Handelshögskolan.

KONST SOM KONSUMTION

Som ny entusiast och i de lägre prisnivåerna är det alltså bättre att se på konst som konsumtion snarare än som investering. Det är också bra att låta sin smak utvecklas över tid, och framför allt att vara sann mot sig själv. Det är lika okej att inte tycka om konst som hyllas av kritiker som att älska det som inte får uppmärksamhet. Ska du göra klipp är det kanske till och med en förutsättning.

Signe och Ane Gyllenbergs samling av Helene Schjerfbeck-verk är ett exempel på det. Helene Schjerfbeck räknas som en av Finlands främsta konstnärer genom tiderna, hennes målningar har sålts för över miljonen på auktion. Men Ane Gyllenberg föll tidigt för Schjerfbecks konstnärskap. Han köpte det första verket, *Lövhyddohögtiden*, redan på 1930-talet och brevväxlade med konstnären för att få uppgifter om målningarna. Samlingen växte och i dag finns 39 verk av Schjerfbeck i Signe och Ane Gyllenbergs stiftelses konstsamling.

KOM IGÅNG MED DIN KONSTSAMLING

Köp konst

1 **LITA PÅ DIN SMAK,** låt din känslomässiga dragning till verket avgöra.

2 **KÖP I FÖRSTA HAND KONST PÅ FÖRSTAHANDSMARKNADEN,** det vill säga direkt från gallerister och konstnärer, hellre än på auktion. Då går de pengar du betalar till dem som faktiskt håller konstlivet vid liv och du blir en mini-mecenat.

3 **VÄLJ KONSTNÄRER SOM ÄR SÄRPRÄGLADE,** helst sådana som tillför nya dimensioner till sitt medium. Välj konstnärer som skapar verk som berättar något om sin samtid.

4 **VÄLJ VERK SOM VÄCKER FUNDERINGAR,** som du kanske inte riktigt förstår och som ger lite motstånd.

5 **KÖP GRAFISKA VERK** – litografier, etsningar eller liknande. Det är ett sätt att kunna köpa ”dyrare” konstnärer för ett lägre pris, och till skillnad från en plansch eller affisch räknas ett signerat grafiskt verk fortfarande som ett konstverk.

6 **VILL DU KÖPA PÅ AUKTION?** Läs på, försök få koll på trender och köp tidigt. En trend kan till exempel vara att det börjar pratas om att det finns för få kvinnliga konstnärer i museernas samlingar. Då kan man titta på kvinnliga 1800-talskonstnärer och vara ganska säker på att de kommer att stiga i pris över tid.

Ta kontroll över din framtid redan i dag

En olycka eller allvarlig sjukdom kan plötsligt vända upp och ner på livet. Med en intressebevakningsfullmakt bestämmer du själv vad som ska hända om du inte längre kan fatta beslut kring personliga och ekonomiska angelägenheter.

TEXT **FANNY THALÉN** ILLUSTRATION **BJÖRN ÖBERG**

Intressebevakningsfullmakt är ett stöd för både dig själv och dina nära.

FOTO: ISTOCK/STEFAN NIKOLIC

EN INTRESSEBEVAKNINGSFULLLMAKT är ett personligare och smidigare sätt att ordna hur dina ärenden sköts än vanlig intressebevakning. Med en fullmakt av den här typen behåller du din beslutanderätt även om du förlorar funktionsförmågan till exempel på grund av olycka eller försämrat hälsotillstånd. Varje fullmakt skräddarsys helt enligt din vilja och den är ett levande dokument som kan ändras under tiden.

De flesta väljer att skriva in vad som får göras med deras fasta egendom, till exempel bostad och sommarstuga. I fullmakten kan du berätta exakt hur du vill ha det, till exempel om egendomen kan säljas eller ges till någon av dina arvingar som ett förskott på arv.

Om du äger aktier och andra värdehandlingar kan du skriva in om de ska kunna säljas eller överlåtas till någon annan. Du kan också skriva ner mindre och mer specifika saker, till exempel om du vill fortsätta att ge regelbundna gåvor åt dina barn och barnbarn, och vad de får kosta.

LISTA FÖRETRÄDARE

I fullmakten ska det framgå vem som ska sköta dina ärenden. De flesta jurister rekommenderar att du väljer tre personer som företräder dig – en huvudfullmäktig, en fullmäktig i andra hand och en ojävig ersättare som inte är din släkting. De har sedan ansvaret för att din vilja uppfylls enligt fullmakten.

Många väljer en partner och ett myndigt barn till de två första. Den tredje ojäviga personen ska förstås vara någon som man litar på och har förtroende för, till exempel en nära vän.

Det är viktigt är att välja dem som känner dig bäst och vet att ta tillvara dina intressen. Skulle det mot förmodan ändras i framtiden

”Förhoppningsvis blir fullmakten bara ett dammigt dokument som aldrig behöver sättas i kraft. Om inte, så är det ett av ditt livs viktigaste papper.”

så kan du skriva om fullmakten och byta ut personerna så länge du kan fatta egna beslut.

ETT STÖD FÖR NÄRA OCH KÄRA

Det finns många fördelar med en fullmakt. Det blir till exempel betydligt smidigare och ofta även känslomässigt lättare för dina anhöriga att hantera din egendom om du klart uttryckt din vilja. Om du inte har en intressebevakningsfullmakt och har behov av sådan hjälp utses i stället en intressebevakare åt dig via myndigheterna. Utan fullmakten kan flera situationer uppstå där en närstående som inte är befullmäktigad varje gång måste söka tillstånd via myndigheterna för att kunna utföra vissa åtgärder – vilket tar tid och kostar pengar.

Fullmakten aktiveras genom att den närstående du utsett till fullmäktige ansöker om att fullmakten ska fastställas hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Om du har förmånen att vara frisk livet ut behöver fullmakten aldrig tas i bruk. Förhoppningsvis blir den bara ett dammigt dokument som aldrig behöver sättas i kraft. Om inte, så är det ett av ditt livs viktigaste papper.

Vill du skriva en intressebevakningsfullmakt?

SOM KUND HOS OSS får du rabatterat pris på både rådgivning och upprättande av intressebevakningsfullmakt samt andra juridiska dokument. Du bokar rådgivningen genom att kontakta din kundansvariga. Till våra Premiumkunder erbjuder vi tjänsten via advokatbyrå Lukander Ruohola som vi samarbetar med.

Gryning vid horisonten

Under inledningen på hösten såg vi en tydlig förändring av riskaptiten och breda aktieindex i såväl USA som Europa tappade mark. Det har varit en ränteuppgång som satt press på investerare.

TEXT **NIKLAS WELLFELT**

VI NÄRMAR OSS SLUTET av en period av räntehöjningar, som pågått sedan inledningen på 2022. Då levde världen fortfarande i en nollräntemiljö präglad av extraordinärt låga, och på flera håll negativa, räntor. Sedan dess har tiderna snabbt förändrats. Ingen etablerad prognosmakare hade då i sina prognoser mejslat in hur högt inflationen skulle stiga och med vilken kraft centralbankerna sedermera responderade.

Ur det perspektivet har världsekonomin klarat detta stresstest betydligt bättre än befarat. Men nu är vi nära räntetoppen. USA ligger först i konjunkturcykeln bland de industrialiserade västländerna. Samtidigt är det världens största och viktigaste ekonomi. Inte konstigt att utvecklingen där slår an tonen i finansiella marknader världen över. Konjunkturdata i USA har överraskat positivt under året vilket bidragit till en tydlig uppgång i obligationsräntor. Amerikanska tioåriga obligationsräntor har under hösten handlats på de högsta nivåerna på 15 år, sedan före finanskrisen 2008.

MÖJLIG MJUKLANDNING I USA OCH EUROPA

Förhoppningar om en mjuklandning av den amerikanska ekonomin har ökat, men överdrivet stark statistik riskerar att provocera fram ytterligare penningpolitisk åtstramning, vilket har pressat upp

FOTO: ISTOCK/PABRADYPHOTO

FOTO: ISTOCK/TORSTEN ASMUS

”Att räntorna sannolikt är färdighöjda bidrar till de ljusare utsikterna.”

obligationsräntor. Det var därför en viktig signal att den amerikanska centralbanken (Fed) lämnade styrräntan oförändrad vid sitt septembermöte. Att Fed avstod ytterligare räntehöjning, efter 1,5 år av kraftfull penningpolitisk åtstramning, indikerar att räntetoppen sannolikt är nära.

Trots tuffa räntehöjningar menar Fed att den amerikanska ekonomin visar solid tillväxt. Arbetsmarknaden har svalnat något, men fortsätter att vara stark. Men Fed understryker också att inflationen fortfarande är för hög. Centralbanken har justerat upp BNP-prognosen för kommande år. Däremot lämnas prognosen för inflationen i princip oförändrad, vilket tyder på att Fed räknar med att kunna ”mjuklanda” ekonomin.

Den europeiska centralbanken (ECB) höjde något överraskande räntan i mitten av september. Vi tolkar det dock som en mjuk, eller som det brukar skrivas i marknaden, duvaktig höjning. Detta understryks av att ECB säger att styrräntan har nått en nivå som kommer att ge ett väsentligt bidrag till att inflationen återgår till målet. Centralbanken har inte stängt dörren helt för nya höjningar och marknaden fortsätter att prisa in en viss sannolikhet för ytterligare uppjustering av styrräntan. Vår bedömning är dock att detta var den sista höjningen från ECB. Nästa steg blir sannolikt en sänkning, kanske mot slutet av nästa år.

ÅTERHÅLLSAM RÄNTEPROGNOS

Den svenska Riksbanken annonserade sent i september en räntehöjning, vilken också kan ha varit den sista. Riksbankens prognos för räntebanan, som var något mer återhållen än väntat, indikerar att direktionen räknar med att det är mindre än 50 procent sannolikhet för ytterligare höjning. Det kan med andra ord väl vara så att det är färdighöjt. Inkommande statistik kommer att vara avgörande för räntepolitiken inför nästa räntemöte i november.

Liksom tidigare är Riksbankens bedömning att penningpolitiken behöver vara åtstramande under en längre period för att inflationen ska falla tillbaka och varaktigt stabiliseras nära målet på 2 procent. Banken indikerar att styrräntan successivt sänks med start först under andra halvåret 2025.

LÄTTNAD FÖR HUSHÅLLEN 2024

I takt med att den globala prisökningstakten, förhoppningsvis, fortsätter att dämpas kommer sannolikt marknadens fokus att flytta från inflation och centralbankspolitik, till att i stället söka ledtrådar vad gäller konjunktur och efterfrågan 2024.

Lägre inflation, stabila räntor och en fortsatt stark arbetsmarknad borgar för stigande reala disponibelinkomster och en väsentligt gynnsammare situation för hushållen nästa år. Privatkonsumtion summerar till nära 70 procent av amerikansk BNP, varför hushållens efterfrågan sannolikt kommer att vara en viktig motor för tillväxten 2024. Vi tycker oss se ett tilltagande gryningsljus vid horisonten. Att räntorna sannolikt är färdighöjda bidrar till de ljusare utsikterna.

”Trots tuffa räntehöjningar menar Fed att den amerikanska ekonomin visar solid tillväxt. Arbetsmarknaden har svalnat något, men fortsätter att vara stark.”

NIKLAS WELLFELT
Chefsstrateg på
Ålandsbankens Fondbolag

MUSIK

VÄLSPELADE VARIATIONER

DEN ISLÄNDSKE PIANISTEN Víkingur Ólafsson ger sig på Bachs erkänt svårspelade Goldbergvariationer i en ny inspelning för Deutsche Grammophon. Musikkritikerna är imponerade över Ólafssons virtuositet och han har fått stående ovationer i en pågående turné med över 80 konserter planerade runt om i världen.

LITTERATUR

KRYPTOKUNGENS HÅRDA FALL

MICHAEL LEWIS, FÖRFATTARE till titlar som *Moneyball* och *The Big Short*, började 2021 närgånget följa kryptobörsen FTX:s excentriske grundare och vd Sam Bankman-Fried. Lewis anade inte att FTX bara ett år senare skulle vara bankrutt och att 8 miljarder dollar av kundernas tillgångar gått upp i rök. Bankman-Fried riskerar nu ett långt fängelsestraff. Läs om hans uppgång och fall i *Going Infinte: The Rise and Fall of a New Tycoon*.

RESA

GRÖN SKIDÅKNING I ALPERNA

GLACIÄRERNA I ALPERNA SMÄLTER i hastig takt och Europas skidorter ställer om för att säkra sin framtid. Saas-Fee i Schweiz satsar nu på att bli en koldioxidneutral skidort. Bilar är förbjudna inne i byn, skidbussarna har nollutstläpp och all el till byn och liftar produceras av lokal vattenkraft. Skidåkningen sker på hög höjd och är snösäker. Bonus: det var här videon till popbandet Whams hitlåt *Last Christmas* spelades in.

FOTO: ISTOCK/STEPHANE_JAQUEMET

TEKNIK

EXKLUSIV INSTANT-KAMERA

DET ANRIKA TYSKA KAMERAMÄRKET Leica ligger högt upp på fotoentusiasternas önskelista. Priset brukar avskräcka, men nu lanseras Leica Sofort 2, en hybridkamera som både fungerar som digital- och polaroidkamera med möjlighet att printa bilder på fotopapper direkt ur kamerahuset. För modesta 380 euro kan du fotografera med det ikoniska röda märket på kamerans framsida. Lanseras november 2023.

FOTO: ISTOCK/DPETTET

WOW-FAKTOR

BARA I VEGAS

HÖGRE ÄN BIG BEN och bredare än två Jumbojets. The Sphere kallas byggnaden som blivit det senaste landmärket i Las Vegas. Den sfäriska byggnaden är täckt med LED-ljus som kan få hela ytan att lysa upp och se ut som allt ifrån en jordglob till ett mänskligt öga. Även inomhus är väggarna täckta med LED, vilket skapar shower utöver det vanliga. The Sphere invigdes i september då rockbandet U2 spelade för 17 000 sittande gäster med en spektakulär visuell show. Avicii Arena (Globen) i Stockholm får se sig omkörd.

HOTELL

LUMMIGT JAPANDI-HOTELL

JAPANDI KALLAS DESIGNTRENDEN att mixa japansk med skandinavisk estetik. Det bästa stället att uppleva japandi just nu är kanske på nyöppnade Trunk Hotel Yoyogi Park i Tokyo. Hotellet ligger strax intill den lummiga och fridfulla Yoyogi-parken och har en rofylld infinity-pool för dig som vill slappna av mitt i den hektiska storstaden.

DRYCK

PROSECCO UTAN PROCENT

TRENDEN MED alkoholfria drycker fortsätter i oförminskad kraft. Oddbird Spumante är ett mousserande alkoholfritt vin gjort på italienska druvan Glera som även används till Prosecco från Venetien. Bubblande lätt med smaker av päron, honungsmelon och citrus. Perfekt till de kommande helgerna i vinter.

DRAMA

FINANSKRIS ÄR BÄST PÅ FILM

The Big Short nominerades till fem Oscars och vann för bästa manus.

Lärorikt, spännande och till och med underhållande. Många filmer har skildrat händelserna kring finanskrisen 2008, här är de som kanske lyckats allra bäst.

1. MARGIN CALL (2011)
Av många ansedd vara den bästa ”Wall Street-filmen” någonsin. Utspelar sig precis i inledningen av finanskrisen. En ung analytiker på en amerikansk investmentbank kommer över information som visar att företaget och dess anställda står på gränsen till undergång. Vi följer ett gastkramande dygn av desperata beslut och extrema metoder när nyckelspelarna försöker rädda sig från katastrofen.

2. INSIDE JOB (2010)
Dokumentärfilmaren Charles Fergusons djupdyker i mekanismerna bakom finanskrisen. Matt Damons röst guidar oss genom ett nät av korruption och egenintressen inom finansbranschen, politiken och den akademiska världen och visar dess katastrofala konsekvenser. Filmen vann en Oscar för bästa dokumentärfilm 2011.

3. THE BIG SHORT (2015)
Adam McCays underhållande dramakomedi om fyra opportunister som förutspår hur de så kallade subprimelånen riskerar spräcka bostadsbubblan och samtidigt ser en möjlighet att tjäna pengar på den kommande kraschen. Tempot är högt, tonen uppskruvad och kul trots det dystra ämnet. Nominerades till hela fem Oscars och vann för bästa manus baserat på förlaga.

POPEKONOMI

TAYLOR SWIFT-EFFEKTEN

ÖVER 2 MILJARDER DOLLAR beräknas artisten Taylor Swifts pågående världsturné generera i biljettförsäljning. Inte nog med det, konsertfilmen från turnén spelade in 130 miljoner dollar bara under premiärhelgen. Popstjärnans framfart har nu fått ekonomer att mynta begreppet Swiftonomics. Konserterna lyfter nämligen städers och hela regioners ekonomier när fans spenderar stora summor på hotell, resor, mat och dryck.

Enda stoppet i Norden under turnén blir i Stockholm med tre konserter på Friends Arena 17–19 maj 2024.

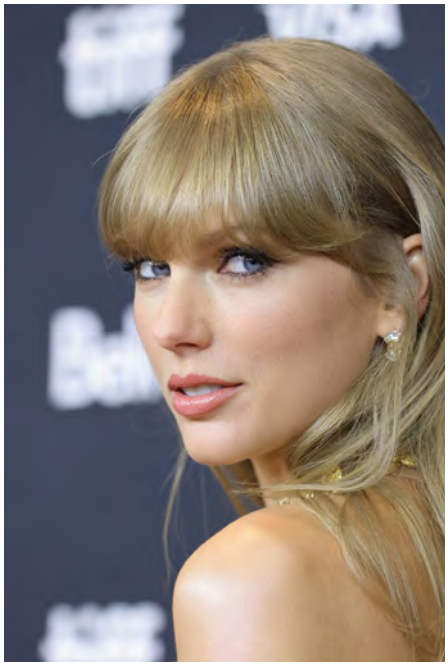

FOTO: GETTY IMAGES/AMY SUSSMAN/STAFF

ÖSTERSJÖKONTOT – FÖR FRISKARE HAV

ÖSTERSJÖKONTOT ÄR ETT SPARKONTO som ger dig ränta från första euron. Förutom 6 avgiftsfria uttag per år kan du via våra digitala tjänster göra obegränsat antal överföringar utan avgifter. Du öppnar enkelt ett Östersjökonto via Internetkontoret. Där kan du även lägga upp återkommande betalningar till kontot eller öppna ett Östersjökonto till dina barn. Kontot kan inte kopplas till kort.

Kontot har ytterligare en fördel – via Östersjöprojektet donerar vi årligen upp till 0,2 procent av insättningarna på Östersjökonton till naturskydds- och miljöprojekt kring Östersjön.

VISSTE DU DET HÄR OM DITT ÖSTERSJÖKORT?

Världens första betalkort som beräknar koldioxidavtrycket på dina kortköp med hjälp av Åland Index. Följ din miljöpåverkan i Mobilbanken och få hjälp att konsumera medvetet.

KORTET ÄR HUVUDSAKLIGEN tillverkat av hållbart odlad åkermajs (85%). Råmaterialet är alltså förnybart och icke oljebaserat. Restprodukten tas tillvara genom att proteinet används till djurfoder och stärkelsen för industriellt bruk.

Jämfört med vanliga plastkort är våra kort snällare för miljön gällande både material och produktionsprocess. För att vara exakt – till höger ser du hur mycket bättre jämfört med ett vanligt plastkort.

1. Användning av icke-förnybart material: 82% bättre (7,5 g => 1,38 g/kort)

2. Total energianvändning: 26% bättre (1390 kJ => 1028 kJ/kort)

3. CO2e-avtrycket: 66% bättre (67,0 g => 22,9 g/kort)

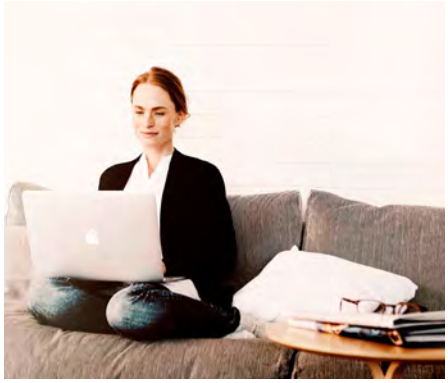

LOGGAR DU IN MED QR-KODEN TILL INTERNETKONTORET?

KUL ATT DU ANVÄNDER QR-KODEN för att logga in till Internetkontoret. Det du behöver tänka på är att regelbundet även logga in i Mobilbanken. e-ID blir nämligen inaktivt om du använder det endast för att logga in till Internetkontoret med hjälp av QR-koden. För att undvika detta och slippa aktivera e-ID på nytt behöver du logga in i Mobilbanken en gång varannan månad. Men vi rekommenderar att du gör det oftare än så – eftersom du kan göra en stor del av dina dagliga bankärenden smidigt, var du än är, i Mobilbanken.

PS. Du kan numera även bekräfta e-betalningar och logga in till MinSkatt med hjälp av QR-koden!

KORTVETT

FOTO: ISTOCK/ASIAVISION

DU ANVÄNDER SÄKERHETSBÄLTE i bilen, hjälm när du cyklar, men hur är det med ditt betalkort? Med mycket enkla knep kan du ytterligare öka säkerheten för ditt kort. Logga in i Mobilbanken eller på Internetkontoret och justera ditt korts säkerhetsgränser och regionbegränsning med några få klick. Du bestämmer alltid själv hur stora köp och uttag som kan göras med ditt kort, och i vilka regioner.

Gränserna kan du självklart ändra så ofta du vill. Slå dessutom på aviseringar för kortköp – om ditt kortköp nekas får du orsaken i realtid. Dessutom får du veta om någon använder ditt kort utan lov. Enkelt, helt enkelt.

P.S. Glömt bort kortets PIN-kod? Den ser du i Mobilbanken och på Internetkontoret.

VILKEN AV VÅRA RÄNTEFONDER PASSAR DINA BEHOV?

Ålandsbankens utbud av räntefonder erbjuder flera alternativ eller kombinationer av risknivåer och förväntad avkastning, beroende på varje investerares aktuella behov och riskaptit.

ÅLANDSBANKEN KORT FÖRETAGSRÄNTA – BÄSTA NORDISKA KORTRÄNTEFONDEN 2023 (REFINITIV LIPPER FUND AWARDS)
Fonden är en mycket kortfristig lågriskfond med en genomsnittlig löptid på endast cirka ett år. Den aktuella förväntade avkastningen är över 5 procent.

ÅLANDSBANKEN EURO BOND – BÄST I NORDEN 8 ÅR I RAD (REFINITIV LIPPER FUND AWARDS 2014–2021)
Fonden har en imponerande avkastningshistorik på 24 år. Fonden har en något längre genomsnittlig löptid på cirka 2,5 år och 4-stjärnor från analysföretaget Morningstar. Euro Bond en tydlig exponering mot nordiska investeringar.

ÅLANDSBANKEN GREEN BOND ESG – 4 MORNINGSTARSTJÄRNOR
Fonden har tilldelats Svanenmärket för sina hållbara och ansvarsfulla investeringar. Fonden har hållbara investeringar som investeringsmål och den klassificeras därför som en mörkgrön eller artikel 9-fond enligt EU:s SFDR-förordning.

ÅLANDSBANKEN EURO HIGH YIELD – 3 MORNINGSTARSTJÄRNOR (3 ÅR)
Fonden har varit verksam i 18 år och det nuvarande portföljförvaltningsteamet har varit involverade i förvaltningen under hela denna tid. Fonden investerar i företagsobligationer med lägre kreditbetyg, vilket innebär att den förväntade avkastningen också är hög – för närvarande nästan 8 procent.

FOTO: ISTOCK/ORIENTFOOTAGE

Fonderna förvaltas av Ålandsbanken Fondbolag Ab. Publikationen är att betrakta som marknadsföringsmaterial. Syftet med denna publikation är att ge allmän produktinformation och den kan utgöra en av flera källor för ett investeringsbeslut. Ytterligare information på svenska, inklusive faktablad och fondprospekt, hittar du kostnadsfritt på Ålandsbankens webbplats www.alandsbanken.fi samt på Ålandsbankens kontor. Notera att alla investeringar i fonder innebär en risk. Historisk utveckling är ingen garanti för framtida avkastning. Värdet på en fond, och den avkastning som genereras, kan både öka och minska i värde och en investerare kan förlora hela eller delar av det insatta kapitalet.

Kontakta oss

Ålandsbanken ABP

HUVUDKONTOR:
Nygatan 2, Mariehamn, Åland
Telefon + 358 204 29 011 (växel)
www.alandsbanken.fi

AFFÄRSOMRÅDET FINLAND
Direktör Anne-Maria Salonius
Telefon 020 429 3401
anne-maria.salonius@alandsbanken.fi

PRIVATE BANKING
Chef Pasi Poikkeus
020 429 3472
pasi.poikkeus@alandsbanken.fi

PREMIUM BANKING
Chef Maarit Vesala
020 429 3601
maarit.vesala@alandsbanken.fi

HELSINGFORS
Bulevarden 7

TAMMERFORS
Hämeenkatu 4, våning 6

ÅBO
Hansakvarteret, Eriksgatan 17

PARGAS
Köpmansgatan 24

VASA
Hovrättsesplanaden 11

ULEÅBORG
Kyrkogatan 17 B

Läs mer på:
alandsbanken.fi/sv

Entreprenören som trivs under ytan

I affärslivet söker Mikko Koskinen ständigt nya möjligheter och har ett hjärta som slår för Östersjön. Privat är han usel på karaoke, har blivit biten av fridykning och anser att utlandsstudierna varit den bästa investeringen.

FOTO: ANDRI MAGNÚSSON

MIKKO KOSKINEN
Ålder: 41
Bostadsort: Reykjavik, Island
Bakgrund: DI inom maskinteknik, serieentreprenör och proffs inom marknadsföring och branding.
Aktuell med: Delar sin tid mellan Nemo Seafarms, Kyrö Distillery och några få konsultkunder.

Vad är din styrka?
Förmågan att se möjligheter, lösningar och potential där de flesta människor inte gör det.
Vad är din svaghet?
Förmågan att inte se möjligheter, lösningar och potential när man behöver fokusera på kärnverksamheten.
Vilken personlig egenskap värderar du högst hos andra?
Självreflektion i kombination med kommunikationsförmåga. Med dessa egenskaper kan man anpassa sig till alla situationer.
Vilken talang skulle du helst vilja ha?
Jag skulle vilja kunna sjunga karaoke. Av någon anledning är det nästan omöjligt för mig.
Vad är ditt motto?
Även detta ska passera. Det hjälper dig att hålla ut i svåra lägen och förhindrar arrogans när saker och ting går bra.
Vem är din främsta förebild?
Jag tror inte på förebilder. Jag tycker att människor ska inspireras av vad andra gör, men inte ha någon som förebild. Min senaste inspiration kommer från Hedy Lamarr – en skådespelare och musiker vars patent är en del av Wifi-systemet.
Vilken egenskap värdesätter du mest i affärslivet?
Uppriktighet.
Hur bidrar du till en mer hållbar framtid?
I mitt tidigare jobb på Running Tide jobbade jag med atmosfärens koldioxidbalans och även om jag ansvarade för marknadsföringen arbetade jag även med ett par patentansökningar. Finländska Nemo Seafarms utvecklar affärsverksamhet som förbättrar Östersjöns tillstånd och genom konsultföretaget ANDX är jag med och hjälper till att omvandla hållbarhet till en konkurrensfördel genom marknadsföring och kommunikation.
Vad är din relation till Östersjön?
Jag älskar och sörjer. Redan som barn hade min familj en aluminiumbåt istället för en stuga och Porkkala udd är mycket bekant. Som vuxen har fridykning och harpunfiske öppnat upp ett nytt perspektiv under ytan.
Hur kopplar du av?
Fridykning eller tid med frun och vänner. Jag vandrade genom Island i somras och det fick mig åtminstone att glömma alla lösenord.
Vad är du mest rädd för?
Att mänskligheten har överskridit 6/9 av de kritiska gränserna för att vår planet ska kunna härbärgera mänskligt liv. Det och att leva ett dött, meningslöst liv.

FOTO: UNSPLASH.COM

Vad är det lyxigaste du unnar dig?
En whisky eller en cocktail tillsammans med min fru eller en god vän.
Vad anser du vara den mest överskattade dygden?
Som en som har arbetat med marknadsföring skulle jag säga blygsamhet.
Vilken är din bästa investering?
Ett år som utbytesstudent i Mexiko. Jag lärde mig enormt mycket och som bonus pratar jag flytande spanska samt fick många vänner.
Vad ångrar du mest?
Att jag har funderat för mycket på vad andra människor tycker.
När och var är du lyckligast?
När jag fridyker, och när jag tillsammans med ett bra gäng bygger något vars framgång inte är säker.
Vad är du mest stolt över?
Kyrö Distillery. Det är ett helt exceptionellt företag i branschen på många sätt.

Bra alternativ för ränteplacerare

Ränteplaceringar erbjuder nu bra avkastning oavsett löptid och risknivå. Ålandsbankens utbud av räntefonder erbjuder flera alternativ eller kombinationer av risknivåer och förväntad avkastning, beroende på varje investerares aktuella behov och riskaptit.

- **Ålandsbanken Kort Företagsränta**
  Bästa nordiska korträntefonden 2023 (Refinitiv Lipper Fund Awards)
- **Ålandsbanken Euro Bond**
  Bäst i Norden 8 år i rad (Refinitiv Lipper Fund Awards 2014 – 2021)
- **Ålandsbanken Green Bond ESG**
  4 Morningstarstjärnor (3 år)
- **Ålandsbanken Euro High Yield**
  3 Morningstarstjärnor (3 år)

Bekanta dig med våra fonder på
alandsbanken.fi/sv/banktjanster/spara-placera/fonder

* Notera att investering i fonder innebär en risk. Historisk utveckling är ingen garanti för framtida avkastning. Värdet på en fond, och den avkastning som genereras, kan både öka och minska och du kan förlora hela eller delar av det insatta kapitalet.

Vi går vår egen väg

ÅLANDSBANKEN

ÖSTERSJÖPROJEKTET
BALTICSEAPROJECT
ITÄMERIPROJEKTI

Är det din idé som kommer att rädda Östersjön?

Vi söker dig som har en idé som kan förbättra Östersjöns mående. Ansökningsomgången till Ålandsbankens Östersjöprojekt öppnar **01.01.2024**. Vi delar ut upp till **550 000 euro** till innovationer och idéer för att förbättra Östersjöns tillstånd. Hittills har vi donerat 4 400 000 euro till miljön.

Läs mer på **ostersjoprojektet.fi**

Vi går vår egen väg

ÅLANDSBANKEN